

Μήνυμα Προσκεκλημένου Εκδότη

Η στρατιωτική, αεροπορική, διαστημική, βιομηχανική, οικονομική και τεχνολογική διάσταση της ασφάλειας

Αντισυνταγματάρχης ε.α. Κουκάκης Γεώργιος
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Διεθνολόγος, Συγγραφέας, Κύριος Ερευνητής του ΚΕΔΙΣΑ, Research Associate of HERMES, Μέλος του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ., της ΑΛΛΗΛΟΝ και της Mercury Negotiation Academy, Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος «Σπουδές Ασφάλειας στη Μεσόγειο (BASIC)» του ΚΕΔΙΒΙΜ Πανεπιστημίου Αιγαίου
[Georgios Koukakis | LinkedIn](#)

Στο προηγούμενο μήνυμά μου το οποίο είχε δημοσιευτεί στο 14ο τεύχος του περιοδικού eΑλληλον, είχα αναφερθεί στον προσωπικό στόχο που είχα θέσει ως Προσκεκλημένος Εκδότης να συμβάλλω στην απομυθοποίηση των πολυδιάστατων εννοιών της **ασφάλειας** (security) και της **ανθεκτικότητας** (resilience). Το εν λόγω ένθετο, το οποίο αποτελεί συνέχεια του αντίστοιχου του 14ου τεύχους, περιέχει επτά (7) άρθρα τα οποία αναδεικνύουν τις ποικίλες συνιστώσες της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας, δίνοντας έμφαση στην **αμυντική της διάσταση**.

Κατόπιν των παραπάνω, είμαι στην ευχάριστη θέση να σας παρουσιάσω τους **αρθρογράφους** του ένθετου του 15ου τεύχους –τους οποίους ευχαριστώ θερμά για την συμβολή τους– καθώς και να αναφέρω με συντομία τις **θεματικές** των άρθρων τους, τα οποία παρουσιάζονται με τη γεωγραφική-χωροταξική σειρά των πεδίων (domains) του πολυχωρικού πεδίου μάχης (Multi-Domain Battlefield, MDB), δηλαδή το **χερσαίο πεδίο** (land domain), το **εναέριο πεδίο** (air domain) και το **διαστημικό πεδίο** (space domain), ακολουθούμενα από ένα άρθρο για το ρόλο της **οικονομίας** και ένα για το ρόλο της **αμυντικής βιομηχανίας**, παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στη **ενίσχυση της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας**.

Ο **κ. Θεοχαράκος Σπυρίδων** συμμετέχει στο παρόν τεύχος με ένα άρθρο το οποίο –με αφορμή την ένοπλη σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς– αναδεικνύει την επίδραση των περιφερειακών συγκρούσεων στην **εθνική ασφάλεια** της Ελλάδας. Μεταξύ άλλων αναφέρεται στις

επιδιώξεις του Ισραήλ, την εργαλειοποίηση της πίστης, τις αθρόες μεταναστευτικές ροές, τις οικονομικές συνέπειες, τα κυρίαρχα συμφέροντα των κρατών και τους κίνδυνους που ελλοχεύουν από την τηρητέα στάση αυτών, καταλήγοντας στην ανάγκη θέσπισης μίας εθνικής στρατηγικής.

Η **κ. Λυριστής Μηνάς** αναφέρεται σε μία άλλη διάσταση της ένοπλης σύγκρουσης στη Λωρίδα της Γάζας, την ενδεχόμενη επέκτασή της στο Βορρά και τη δημιουργία ενός νέου μετώπου μεταξύ Ισραήλ - Λιβάνου και πως μία τέτοια εξέλιξη θα επηρεάσει την **εθνική ασφάλεια** της Ελλάδας και την **περιφερειακή ασφάλεια** γενικότερα. Αναλύσει τα στρατιωτικά μέσα και τις τακτικές της Χεζμπολάχ τονίζοντας το ρόλο των UAVs, του ηλεκτρονικού πολέμου και των επιχειρήσεων στον κυβερνοχώρο, και την επίδραση των νέων συνθηκών στα υφιστάμενα δόγματα που διέπουν τις επιχειρήσεις αέρος-εδάφους.

Ο **κ. Καρατζάς Ελευθέριος** πραγματοποιεί μία ανάλυση των διδαγμάτων που προκύπτουν από τη χρήση μικρών Μη Επανδρωμένων Συστημάτων (Unmanned Systems) στις σύγχρονες ένοπλες συγκρούσεις με έμφαση στον τρόπο που αυτά επιδρούν στη **στρατιωτική ανθεκτικότητα** διάφορων δρώντων. Αναφέρεται στους τρόπους δράσης τους, τις κύριες αποστολές, το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει ο χειριστής, καθώς και τις μελλοντικές τάσεις που αναμένεται να επικρατήσουν στο τομέα της χρήσης των εν λόγω συστημάτων.

Ο **κ. Γιακουμής Άγγελος** αναφέρεται στη **διαστημική ασφάλεια**,

αναλύοντας τα είδη και τις επιπλοκές των διαστημικών όπλων, το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει την εκμετάλλευση του διαστήματος, το φαινόμενο της οπλοποίησης του διαστήματος (weaponization of space) και πως αυτό επηρεάζει την ανθεκτικότητα των διαστημικών υποδομών και τέλος εγείρει την προσοχή όλων μας, καθώς –όπως επισημαίνει– αν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα στο προσεχές μέλλον, η υφιστάμενη αρχιτεκτονική ασφάλειας του διαστήματος ενδέχεται να ανατραπεί.

Ο **κ. Χωριανόπουλος Άγγελος**, μέσα από το άρθρο του για το μέλλον της αεροδιαστημικής βιομηχανίας υπό το πρίσμα της τεχνητής νοημοσύνης (Artificial Intelligence, AI) επισημαίνει το ρόλο τόσο της διαστημικής όσο και της βιομηχανικής ασφάλειας, αναλύοντας τις τάσεις που επικρατούν όσον αφορά τις στρατηγικές συμφωνίες και τις επενδύσεις στην AI, της ηγέτιδες χώρες στον εν λόγω τομέα, τις μελλοντικές επιπτώσεις, και την ανάγκη ενσωμάτωσης των εν λόγω τεχνολογιών από τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Ο **κ. Μπλάνος Παναγιώτης** συμμετέχει στο παρόν τεύχος με ένα άρθρο το οποίο αναδεικνύει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη (European Peace Facility, EPF) όσον αφορά την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα σε εθνικό (κράτη-μέλη) και υπερεθνικό (ΕΕ) επίπεδο, εντός του πλαισίου της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό μας δίνει να καταλάβουμε τη σχέση μεταξύ της οικονομικής ασφάλειας/ανθεκτικότητας και της στρατιωτικής ασφάλειας/ανθεκτικότητας, των δύο βασικών πυλώνων της σκληρής ισχύος (hard power).

Η συνεισφορά τέλος του **υποφαινόμενου προσκεκλημένου εκδότη** έγκειται σε ένα άρθρο σχετικά με την Ευρωπαϊκή Αμυντική Βιομηχανική

Στρατηγική (European Defence Industrial Strategy) που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στις 5 Μαρτίου 2024 και τη συμβολή της όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή και εθνική ασφάλεια και την ανθεκτικότητα, αλλά και την επιχειρηματικότητα και τη μείωση της ανεργίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω και πάλι μέσα από το δημόσιο αυτό βήμα που μου δίδεται τον Ιδρυτή και Πρόεδρο της ΑΜΗΛΟΝ κ. **Άγγελο Παγκράτη**, τη **συντακτική ομάδα** του eΆλληλον, καθώς και **όλες/όλους όσους συνέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο** στην εκπόνηση και δημοσίευση του παρόντος τεύχους.

Ολοκληρώνοντας τέλος το παρόν μήνυμα και έχοντας ήσυχη τη συνείδησή μου όσον αφορά τη μικρή συμβολή μου στην αποκατάσταση της «υπόληψης» της παρεξηγημένης ασφάλειας και της αφανούς ανθεκτικότητας, θα ήθελα να επισημάνω το ζωτικό ρόλο που διαδραματίζει η ασφάλεια και η ανθεκτικότητα σε κάθε έκφανση της καθημερινής ζωής των πολιτών και να ευχηθώ να μην χρειαστεί ποτέ να καταλάβουμε τη σημασία αυτών μέσα από την απουσία τους. Εν κατακλείδι, πρέπει να γίνει αντιληπτό αυτό που ο **Thomas Hobbes** επεσήμανε ήδη από τις αρχές του 17ου αιώνα, ότι δηλαδή:

«[...] χωρίς ασφάλεια δεν υπάρχει δεν υπάρχει χώρος για τη βιομηχανία .. δεν υπάρχουν τέχνες, δεν υπάρχουν γράμματα, δεν υπάρχει κοινωνία και το χειρότερο είναι απ' όλα, συνεχής φόβος και κίνδυνος βίαιου θανάτου- και η ζωή του ανθρώπου, μοναχική, φτωχή, άσημη, κτηνώδης και σύντομη».¹

¹ Coupland, R. (2001). Humanity: What is it and how does it influence international law?. ICRC.83(844), 980. <https://international-review.icrc.org/sites/default/files/S156077550018349Xa.pdf>

